

Bijlagen cursus vogels in de tuin

Opmaak Koen Leysen koen.leysen@natuurpunt.be

Vogelvriendelijke bomen voor de tuin (met de maximale hoogten)

Grote bosbomen (plant deze niet tenzij u een enorme tuin hebt)

ES

Tot 24 m.; goede uitkijk- en zangposten. De helikoptertjes van de es vormen een prima voedselbron in de winter, vooral voor Goudvinken.

BEUK

Tot 30 m.; de beukennoten zijn in de winter het voornaamste voer voor heel wat tuinvogels (Koolmees, Vink, Keep...). Massieve boom die veel schaduw geeft.

EIK

Tot 24 m.; op zichzelf staande boom; zeer belangrijk voor het dierenleven: vruchten en insecten als voedsel, veel nestplekken. Kolossale boom met brede kroon.

HAAGBEUK

Groenling en Appelvink zijn dol op de zaden in de winter. Helaas geven Appelvinken de voorkeur aan een groep bomen.

Bladverliezende, inheemse bomen

ELS

Tot 18 m.; natte grond. Insectenrijk en daarom attractief voor spechten, mezen, Boomkruiper en Grasmussen. Barmsijs, Sijs en andere vogels voeden zich in de winter met de zaden.

RATELPOPULIER

Tot 21 m. Snelgroeïend, rijk aan insecten. Trekt vooral grasmussen en mezen aan. Lichte schaduw, aantrekkelijke trillende bladeren.

BERK

Barmsijzen zijn verzot op de zaden. Spechten en matkop maken hun nest in de afgebroken takken.

VLIER

Tot 6 m.; wordt niet vaak gekozen om te planten, maar het is een goede boom voor het dierenleven. De bloemen trekken heel veel insecten aan en vogels zijn dol op de vlierbessen die in de herfst aan de boom hangen.

HAZELAAR

Tot 6 m.; hazelnoten vormen belangrijk voedsel voor vogels en zoogdieren in de winter. Ook een insectenrijke boom, dus veel voedsel voor de vogels.

MEIDOORN

Tot 6 m.; houdt in bomen klimmende kinderen tegen. Is verkrijgbaar als heester voor de haag, maar ook als boom. Trekt het hele jaar door insecten aan en geeft in de winter bessen. Wordt veel gebruikt om doornachtige nestplaatsen te maken.

LORK

Tot 24 m.; snelgroeïende veilige bescherming op kale stukken. Produceert veel zaden.

LIJSTERBES

Aantrekkelijke witte bloemen, lichte schaduw, veel bessen in de herfst. Snelgroeïend, produceren allebei al vrij vlug bessen.

WILDE KERS

Groeit uit tot een bijzonder grote boom. Goede nestplaatsen, zomervruchten geliefd bij vogels.

WILG

Heel veel soorten met variabele hoogten. Allemaal uiterst geschikt voor vogels. Vermijd de grote soorten. Katwilg heeft alles mee: maat, vorm, gemakkelijk te snoeien, vroege bloemen en heel veel zaden in de herfst. Grasmus, mezen, goudhaantje komen er meteen op af.

Inheemse groenblijvende struiken

HULST

Tot 15 m.; een belangrijke boom voor nestel-, roest- en vluchtplaatsen. Ook de insecten de winterbessen zijn belangrijk. De bessen zitten alleen aan de vrouwelijke bomen, de mannelijke bomen zijn nodig voor de bestuiving.

GROVE DEN

Tot 24 m.; te groot voor de meeste tuinen. Geschikt voor kraaiennesten en uilen. Rijke insectenfauna, de kruisbek is dol op de zaden in de denappels.

JENEVERBES

Tot 4,6 m.; goede inheems struik met bessen waar vogels dol op zijn. Geeft goede huisvestingsmogelijkheden. Er zijn heel veel soorten verkrijgbaar. Let er op dat de gekozen soort bessen vormt.

Uitheemse groenblijvende struiken

Snel, tijdelijk onderkomen. Omwille van uitheemse karakter niet zo interessant, maar enkele exemplaren kunnen wel de variëteit aan broedvogels in uw tuin verhogen.

LAWSON CYPRES

Tot 15 m.; heel veel variëteiten. 'Elwoodii' is geschikt voor kleine tuinen. Nestplaats voor Heggenmus, lijsters, Putter, Kneu, Groenling... Prima roestplek en uitstekend als zangplaats voor Vink en Groenling.

LEYLAND CYPRES

Snelste groeier van allemaal. Biedt snelle schuilplaats en nestelplaats. Winterharde haag; moet op hoogte gesnoeid worden. Gelaakt als typische buitenwijkplant maar wel geschikt voor vogels.

Struiken en bomen die zeer geliefd zijn door vogels

STRUIK/ BOOM	VOGELSOORTEN
<i>Lijsterbes</i>	Merel, zanglijster, kramsvogel, goudvink
Vlier	Roodborst, merel, zanglijster, tjiftjaf
Kamperfoelie	Merel, zanglijster, roodborst
Kornoelje	Roodborst, merel, zanglijster, zwartkop
Kardinaalsmuts	Roodborst
Rozenbottel	Groenling, merel
Berk	Sijs, pimpelmees
Esdoorn	Goudvink, vink, keep
Haagbeuk	Vink, appelvink, groenling
Grove Den	Zwarte Mees, boomklever, vinkachtigen
Duindoorn	Roodborstjes, Kramsvogel
Sleedoorn	Boomklever
Kersen	Appelvink
Elzenproppen	Sijsjes
Klimopbossen	Sijsjes, groenling
Hulst	Kneutjes
Beuk en hazelaar (nootjes)	Spechten

Inheemse besdragende struiken en de belangrijkste vogels die de bessen eten en verspreiden

(naar B. en D. Snow, 1988: Birds and berries)

	Merel	Zanglijster	Grote Lijster	Roodborst	Zwartkop	Spreeuw
Klimop	XXX	XXX	XXX	XX	XXX	XXX
Gewone Vlier	XXX	XXX	X	XXX	XXX	XXX
Meidoorn	XXX	XXX	XXX	X	-	XXX
Taxus	XXX	XXX	XXX	X	X	XXX
Hulst	XXX	XX	XXX	X	X	-
Zoete Kers	XXX	X	X	-	X	XX
Sleedoorn	XXX	XXX	XX	X	-	X
Braam	XXX	X	-	X	X	XXX
Spork	XXX	X	X	X	X	XX
Hondsroos	XXX	X	X	X	X	-
Lijsterbes	XXX	X	X	X	X	XX
Rode Kornoelje	XX	XX	X	XX	X	XXX
Appel	XXX	X	X	X	-	X
Wilde Liguster	XXX	X	X	X	X	-
Kardinaalsmut s	X	X	-	XXX	X	-

Geslacht voer voor de voederplank

Dierlijke vetten: goed voor zangers, mezen, roodborstjes, spechten, boomklevers

- Niervet (bij voorkeur van runderen of schapen)
- Mergpijp, gespleten (maar niet gekookt zoals honden en vossen die eten, omdat de splinters in de maag kunnen blijven steken)
- Spekzwoerd (kleine stukjes)
- Karkas van een kip (hang het eens in een boom)
- Dierenvoer uit blik
- Meelwormen
- Maden
- Miereneieren
- Kaas
- Hardgekookte eieren

Vruchten, voor lijsters enz.. (vers, gedroogd of rottend)

- Allerlei bessen (zie hierboven)

Noten, allerlei

- Pinda's (ongezouten)
- Amandelen
- Hazelnoten
- Paranoten (voor boomklevers, klem ze in een boomspleet)

Zaden

- Mengsel (kant-en-klaar gekocht)
- Hennep (moet droog gehouden worden; groenlingen, goudvinken, gorzen, boomklevers en spechten zijn er dol op)
- Kanariezaad (vinkachtigen)
- Maïs
- Koren
- Zonnebloempitten (groenling) en meloenpitten

Vogelzaden: Anijszaad, blauw maanzaad, boekweit, cichorei, sorgum, witte sla, lijnzaad, gierst (japanse, witte en gele), zwart koolzaad, Duits raapzaad, Chinese saffloer...

Algemeen

- Rijst
- Aardappel (gekookt of gepoft)
- Oude koekkrumels
- Kokosnoot (in bast, niet gedroogd)
- Taartdeeg (boomkruiper is er dol op)
- Broodkrumels
- Haver (ruw, maar onbewerkt, niet als havermoutpap die plakkerig is en aan de snavel en de veren blijft kleven)